

**Zbiórca raport końcowy Związku Euroregion „Tatry”
z realizacji Wspólnego Funduszu Małych Projektów
w ramach Programu Współpracy Przygranicznej Polska - Słowacja Phare 2003**

1. Wprowadzenie

W ramach Programu Współpracy Przygranicznej Polska –Słowacja Phare 2003 Związek Euroregion „Tatry” zarządzał Wspólnym Funduszem Małych Projektów w latach 2004 – 2006.

Fakt, iż był to wspólny fundusz oznaczał, że formularze wniosków o dofinansowanie, wytyczne, termin naboru, kryteria oceny projektów, procedury zatwierdzania projektów oraz warunki ich realizacji były podobne po obu stronach granicy. Wysokość możliwego dofinansowania wynosiła od 1 000 do 50 000 EUR. W ramach kwoty 400 000 EUR przypadającej na całą granicę polsko-słowacką Euroregion „Tatry” zarządzał środkami Phare wynoszącymi 133 335,00 EUR, co umożliwiło dofinansowanie 15 projektów oraz pokrycie części kosztów związanych z zarządzaniem. W pracach związanych z zarządzaniem funduszem uczestniczyło 5 osób.

2. Podstawa prawna FMP

Związek Euroregion „Tatry” zarządzał Wspólnym Funduszem Małych Projektów na podstawie umowy zlecającej realizację zadania państwowego polegającego na realizacji małych projektów euroregionalnych, zawartej z Władzą Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare w dniu 30 kwietnia 2004 r. Umowa ta była modyfikowana jednym aneksem - zmiany w jej treści związane były z koniecznością wprowadzenia Rozszerzonego Zdecentralizowanego Systemu Wdrażania (EDIS).

Zgodnie z umową Euroregion „Tatry”:

- zarządzał Funduszem w ramach uprawnień przekazanych przez Władzę Wdrażającą,
- proponował swojego przedstawiciela do Komisji Oceniającej,
- ogłosił nabór projektów,
- pełnił funkcję informacyjną i szkoleniową dla wnioskodawców,
- gromadził wnioski projektów,
- zawarł umowy z beneficjentami na realizację projektów zatwierdzonych przez Reprezentację Komisji Europejskiej w Warszawie,
- nadzorował, monitorował i przestrzegał terminowości wykonania projektów,
- przyjmował i rozliczał środki finansowe otrzymane od Władzy Wdrażającej,
- gromadził raporty od beneficjentów,

- sporządzał raporty podsumowujące wykorzystanie poszczególnych transz na potrzeby Władzy Wdrażającej oraz Komisji Europejskiej.

3. Opis wyboru projektów

Od momentu zawarcia umowy z Władzą Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare (WWPWP) na zarządzanie funduszem, Euroregion „Tatry” podjął działania merytoryczne i organizacyjne w sprawie FMP. Został powołany sekretariat FMP, w ramach którego pracowali: dyrektor Antoni Nowak, główny księgowy Anna Śmiałkowska (do 31.12.2004 r.) i specjalista ds. finansowo-księgowych Dominika Różańska, która od 01.01.2005 pełniła obowiązki głównego księgowego, specjalista ds. kontraktowania Agnieszka Pyzowska, specjalista ds. monitorowania i wdrażania projektów Teresa Siańkiewicz oraz specjalista ds. rozliczania i sprawozdawczości Bożena Królczyk. Na działalność tego sekretariatu przeznaczono 6.667 EUR (stanowiące 5% dotacji celowej z FMP).

W dniu 11 marca 2004 r. ogłoszono *Zaproszenie do składania wniosków* (wspólne dla dwóch edycji Programu Phare – 2002 i 2003) w trzech polskich euroregionach: Euroregionie „Beskidy”, Euroregionie Karpackim i w Euroregionie „Tatry” oraz na terenie Słowacji. Aplikanci mieli 60 dni (do 10 maja 2004 r.) na opracowanie i złożenie projektu.

Ogłoszenie o rozpoczęciu naboru projektów, wraz z Wytycznymi i Formularzem wniosku o otrzymanie grantu, Euroregion „Tatry” zamieścił na swojej stronie internetowej i w prasie o zasięgu regionalnym. Jednocześnie Euroregion w dniu 12 marca 2004 r. wystąpił ze stosownym pismem do starostów, burmistrzów i wójtów reprezentujących członków stowarzyszenia, z prośbą o rozpropagowanie tej informacji wśród uprawnionych stowarzyszeń, instytucji kultury, szkół i innych nieochodowych organizacji pozarządowych działających na ich terenie.

Dnia 14 kwietnia 2004 r. Euroregion „Tatry” zorganizował w Nowym Targu warsztaty szkoleniowe na temat procedur funduszu oraz prawidłowego wypełniania wniosku, w którym uczestniczyło 56 osób. Do sekretariatu funduszu działającego w naszym euroregionie wpłynęły 53 wnioski o dofinansowanie.

W dniach 18 - 20 maja 2004 r. w Nowym Targu odbyło się posiedzenie ekspertów Komisji Oceniającej. Komisja ta była wspólna dla trzech polskich euroregionów zarządzających Funduszem Małych Projektów na pograniczu polsko – słowackim i oceniała wnioski o dofinansowanie ze środków Phare zarówno w ramach edycji 2002 jak i 2003 Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja. W obradach Komisji jako przedstawiciele Euroregionu „Tatry” uczestniczyły Teresa Siańkiewicz i Dominika Różańska (sekretarz). Komisja dokonała oceny formalnej i technicznej łącznie 145 projektów, w wyniku której 69 projektów przeszło pozytywnie tę selekcję, w tym 28 z Euroregionu „Tatry” (16 projektów odrzucono z przyczyn formalnych, a 9 w wyniku oceny technicznej nie uzyskało wymaganych min. 65 punktów). O wstępnych wynikach

ewaluacji projektów z Euroregionu „Tatry” poinformowano wnioskodawców pismami z dnia 14 czerwca 2004 r. Następnie na posiedzeniu wspólnego Polsko-Słowackiego Regionalnego Komitetu Sterującego, które odbyło się 6 i 7 lipca 2004 r. w Krasicy postanowiono rekomendować do wsparcia 25 projektów z naszego euroregionu. Ostatecznie 10 września 2004 r. Reprezentacja Komisji Europejskiej w Warszawie zatwierdziła do realizacji w Euroregionie „Tatry” łącznie 25 projektów w tym 15 w ramach edycji 2003 Programu Phare (o łącznej kwocie dofinansowania z funduszu wynoszącej **126 624,12 EUR**). O tej decyzji euroregion poinformował zainteresowanych wnioskodawców 15 września 2004 r.

Najistotniejsze działania w ramach zarządzania FMP przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 - Harmonogram działań w ramach FMP:

Działanie	Data
Umowa euroregionu z WWPWP	30 kwietnia 2004 r.
Ogłoszenie o naborze projektów	11 marca 2004 r. (wspólne dla edycji 2002 i 2003 WFMP Phare)
Szkolenie dla aplikantów	14 kwietnia 2004 r. oraz 19 października 2004 r. (szkolenie dla beneficjentów) (wspólne dla edycji 2002 i 2003 WFMP Phare)
Posiedzenie Komisji Oceniającej	18-20 maja 2004 r. w Nowym Targu (wspólne dla edycji 2002 i 2003 WFMP Phare)
Zatwierdzenie projektów	10 września 2004 r. (15 projektów)
Okres realizacji projektów	Od 15 września 2004 do 31 października 2005 r.
Przekazanie ostatniej płatności beneficjentowi	21 marca 2006 r.

4. Realizacja

Po otrzymaniu przez Związek Euroregion „Tatry” listy zatwierdzonych projektów i dostarczeniu przez beneficjentów podpisanych skorygowanych budżetów projektów w dniach **15.09.2004 – 11.10.2004** r. zawarto umowy grantowe ze wszystkimi beneficjentami. Realizacja projektów trwała do 31 października 2005 r. Od października 2004 do kwietnia 2005 r. Euroregion, sukcesywnie do nadsyłanych przez beneficjentów wniosków o zaliczkę, wnioskował do Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare o zaliczki w wysokości 60% przyznanej dotacji na realizację zatwierdzonych projektów. W dniu 19 października 2004 r. Euroregion zorganizował szkolenie dla beneficjentów w sprawie prawidłowego rozliczania projektów, w którym wzięło udział 45 osób. Ponadto w celu ułatwienia sporządzenia raportów merytorycznych i rozliczenia projektów pracownicy sekretariatu funduszu opublikowali na stronie internetowej Euroregionu „Tatry” dodatkowe materiały pomocnicze opracowane we własnym zakresie. Beneficjenci zrealizowali swoje projekty zgodnie z przyjętymi w umowach

terminami, za wyjątkiem Tatrzańskiego Klubu Płetwonurkowego Wanta, Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu (projekt nr 25/TAT/2003), Gminnego Ośrodka Kultury i Bibliotek w Uściu Gorlickim oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Muszynie, które przedłużyły realizację swoich projektów (od kilku dni do kilku tygodni) za zgodą Euroregionu, zgodnie z podpisanymi aneksami do umów grantowych. Najwcześniej, bo do 04.04.2005 r. zrealizowany zostały 1 projekt, którego beneficjentem był Urząd Gminy Czarny Dunajec. Wszystkie projekty zostały rozliczone w terminie, a ostatnie rozliczenia wpłynęły do Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare dnia 2 lutego 2006 r. W dniu 07.04.2006 r. Euroregion przesłał również do WWPWP rozliczenie z wykorzystania środków na zarządzanie funduszem. Wszystkie płatności zrealizowano w terminach zgodnie z umową. Płatność końcową w ramach środków na zarządzanie Wspólnym Funduszem Małych Projektów z Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja Phare 2003 Związek Euroregion „Tatry” otrzymał 02.05.2006 r. Ostatnią (otrzymaną z WWPWP Phare najpóźniej bo 16.03.2006 r.) płatność końcową na rzecz beneficjentów Euroregion przekazał beneficjentowi w dniu 21.03.2006 r.

Na podstawie monitoringu przeprowadzonego przez Euroregion „Tatry” oraz raportów oraz rozliczeń przedłożonych przez beneficjentów stwierdzamy, że największe problemy beneficjenci mieli z:

- zachowaniem dyscypliny budżetowej wynikającej z zatwierdzonej fiszki (nie wszyscy beneficjenci potrafili precyzyjnie wykorzystać określone pozycje budżetowe, często do tego przyczyniał się zbyt drobiazgowo zaplanowany budżet, który ponadto nie uwzględniał wszystkich wydatków niezbędnych do zrealizowania projektu);
- stosowaniem prawidłowego kursu przeliczeniowego PLN/EUR w związku ze zmianą procedury rozliczania w stosunku do poprzednich edycji funduszu (dotyczyło to zwłaszcza wynagrodzeń za umowę o dzieło, zlecenia lub umowy o pracę, w przypadku których kwota netto wypłacana była w innym miesiącu niż pozostałe składniki wynagrodzenia tj. zaliczka na podatek dochodowy i składki ZUS co powodowało konieczność zastosowania dwóch kursów przeliczeniowych PLN/EUR do kwoty wynagrodzenia brutto).

Podczas realizacji projektów beneficjenci borykali się z problemami związanymi z:

- opóźnieniami w przekazaniu zaliczek dla Euroregionu i beneficjentów w związku z brakiem środków na koncie WWPWP Phare,
- brakiem dofinansowania projektów komplementarnych złożonych przez partnerów słowackich, a co za tym idzie uniemożliwienie realizacji niektórych „lustrzanych” działań zaplanowanych w projektach polskich beneficjentów, a także mniejszy udział partnerów słowackich w działaniach zaplanowanych przez polskich beneficjentów,

- dynamicznie zmieniającym się w dół kursem euro i faktem, że o kursie przeliczeniowym decydowała data faktycznej zapłaty a nie data wystawienia faktury. W związku z tym większość beneficjentów musiała z własnych środków poza budżetem projektu pokryć różnice kursowe.

5. Sektory

Spośród 15 zrealizowanych w Euroregionie „Tatry” projektów najwięcej, bo 60 % dotyczyło wymiany kulturalnej, a około 33 % z zakresu turystyki i 6% ochrony środowiska. Nie zrealizowano natomiast żadnego projektu z zakresu demokracji lokalnej, rozwoju gospodarczego, przepływu informacji i ochrony i zdrowia. Szczegółowy podział projektów wg zakresu ich działań obrazuje tabela nr 2.

Tabela 2 – Podział projektów wg sektorów - zgodnie z Wytycznymi, np.:

Sektor	Liczba projektów
Wymiana kulturalna	9
Turystyka	5
Demokracja lokalna	0
Rozwój gospodarczy	0
Przepływ informacji	0
Ochrona środowiska	1
Zdrowie	0
Łącznie:	15

6. Beneficjenci

Beneficjentami małych projektów euroregionalnych dofinansowanych ze środków Phare w edycji 2003 były przede wszystkim gminy (40% wszystkich projektów), a także instytucje kultury (20% wszystkich projektów) oraz szkoły (różnego szczebla edukacji - 20% wszystkich projektów). Dwa projekty zrealizowało Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, a tylko jeden projekt w tej edycji realizowany był przez organizację pozarządową tj. Tatrzański Klub Pletwonurkowy WANTA. Szczegółowy podział przedstawia tabela nr 3. Warto podkreślić, że siedmiu spośród beneficjentów po raz pierwszy korzystało ze środków Phare za pośrednictwem euroregionu.

Tabela 3 – Podział projektów wg rodzaju beneficjentów

Beneficjent	Liczba projektów
Gminy	6
Instytucje kulturalne	3
Szkoły	3
Powiaty	2
Organizacje pozarządowe	1
Euroregion	0
Łącznie:	15

7. Partnerzy zagraniczni

W realizacji 15 projektów zaangażowanych było ogółem 15 partnerów zagranicznych. W projektach uczestniczyło ogółem ponad 100 organizacji, w tym ponad 30 ze Słowacji.

Partnerzy zagraniczni w większości pochodzili ze słowackiej części Euroregionu „Tatry”, z wyjątkiem jednego z Euroregionu Karpackiego. Żaden z partnerów zagranicznych nie deklarował udziału finansowego w realizacji polskich projektów, natomiast dwóch partnerów słowackich, pomimo złożenia wniosków o dofinansowanie swoich projektów komplementarnych do projektów polskich, nie otrzymało dofinansowania i w związku z tym nie zrealizowało projektów, co utrudniło lub uniemożliwiło pełną realizację niektórych działań zaplanowanych przez polskich beneficjentów. We wdrażanie każdego z 15 projektów zaangażowani byli partnerzy zagraniczni, których rzeczywisty wkład merytoryczny i organizacyjny był bardzo duży. Bez ich uczestnictwa nie możliwa byłaby realizacja zamierzonych przez beneficjentów działań.

Tabela 4 – Udział partnerów zagranicznych

Kraj	Liczba projektów z udziałem finansowym partnera zagranicznego deklarowanym w ankiecie	Liczba projektów z faktycznie poniesionym udziałem finansowym partnera zagranicznego	Liczba projektów komplementarnych do programu po drugiej stronie granicy
Słowacja	0	0	0

8. Najciekawsze projekty. – które projekty były najbardziej interesujące, innowacyjne, nietypowe, godne rozpowszechnienia i naśladowania?

Najciekawsze spośród zrealizowanych projektów to:

a) Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Góry i góralszczyzna w dziejach i kulturze pogranicza polsko-słowackiego (Podhale, Spisz, Orawa, Gorce, Pieniny)”

Beneficjent: Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu

Partner zagraniczny: Zdrużenie Regiön Tatry

Wartość projektu: 20.247,93 EUR. Dofinansowanie z Phare: 15.185,95 EUR.

Cele projektu:

- promocja i upowszechnianie wiedzy popularno-naukowej o dziejach, historii i kulturze górali pogranicza polsko-słowackiego oraz propagowanie niezbywalnych wartości kultury regionu Tatr wśród środowisk naukowych oraz instytucji i organizacji merytorycznie związanych z tematyką projektu,
- promocja regionu i środowiska górskiego w aspekcie wykorzystania go dla gospodarki narodowej, ochrony środowiska, turystyki oraz zachowania naturalnych walorów krajobrazu.

Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu we współpracy z partnerem słowackim w ramach projektu zrealizowała bardzo interesującą międzynarodową konferencję naukową pt. *Góry i góralszczyzna w dziejach i kulturze pogranicza polsko-słowackiego*, w której uczestniczyło ponad 250 osób. Przed konferencją wydano w nakładzie 250 egzemplarzy folder z programem oraz streszczenia referatów. Konferencje zorganizowano tak, aby jej otwarcie w dniu 21.10.2004 r. miało miejsce w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, natomiast sesje plenarne i tematyczne odbywały się w Nowym Targu i Bukowinie Tatrzańskiej. Konferencji towarzyszyły spotkania regionalno – folklorystyczne z udziałem m.in. lokalnych gawędziarzy, kapel góralskich, prezentacje dorobku twórców ludowych z Podhala i Słowacji. Konferencja trwała do 24.10.2004 r. a jej materialnym rezultatem jest 4-tomowa publikacja (1200 egzemplarzy) materiałów pokonferencyjnych z podziałem na zakres tematyczny referatów: „Literatura i język”, „Kultura i przyroda”, „Historia” oraz „Wybrane materiały” publikowane w języku słowackim. Pokłosie konferencji dostępne jest również w wersji elektronicznej na stronie internetowej beneficjenta poświęconej realizacji tego projektu.

b) Kamienica-Svit – rozpoczęcie współpracy – wzajemne poznanie

Beneficjent: Urząd Gminy Kamienica

Partner zagraniczny: Urząd Miasta Svit

Wartość projektu: 6 665,77 EUR. Dofinansowanie z Phare: 4.992,66 EUR.

Cele projektu:

- prezentacja Svit w Kamienicy, zapoznanie się z gospodarczym, kulturalnym i naukowym potencjałem tego miasta,
  - promocja rozwijającej się współpracy pomiędzy gminą Kamienica a miastem Svit
- Celem nadrzędnym projektu było wzajemne poznanie i promocja nawiązanej współpracy miejscowości Kamienica i Svit.

Za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” Gmina Kamienica nawiązała współpracę z Miastem Svit dzięki przygotowaniu i realizacji wspólnego przedsięwzięcia dofinansowanego z WFMP Phare CBC 2003. W ramach projektu wydano publikację pt. „Kamienica – Svit - poznajmy się” w polskiej i słowackiej wersji językowej (nakład 2000 egzemplarzy) oraz w dniach 30, 31 lipca – 01 sierpnia 2005 zorganizowano imprezę pt. „Kamienica-Svit-rozpoczęcie współpracy-wzajemne poznanie” podczas której wystąpiły 4 zespoły muzyczne i regionalne ze Svit, przeprowadzono konkurs wiedzy o Unii Europejskiej i Euroregionie „Tatry”. Imprezie towarzyszyła prezentacja 5 firm ze Svit oraz degustacja potraw regionalnych. Władze Miasta Svit i Gminy Kamienica usankcjonowały dalszą współpracę poprzez podpisanie oficjalnej umowy o współpracy partnerskiej. Odbył się wernisaż wystawy fotograficznej połączony z promocją wydanej w ramach projektu publikacji.

c) Euroregion „Tatry”. Mapa atrakcji turystycznych

Beneficjent: Urząd Miasta Nowy Targ

Partner zagraniczny: Združenie Regi3n Tatry

Wartość projektu: 9.484,75 EUR. Dofinansowanie z Phare: 7.113,56 EUR.

Cele projektu:

- rozpowszechnienie informacji o walorach i produktach turystycznych pogranicza polsko-słowackiego wśród jak najliczniejszej grupy odbiorców.

W ramach projektu po raz pierwszy została opracowana i wydana w nakładzie 10.000 egzemplarzy mapa atrakcji turystycznych obejmująca cały obszar polskiej i słowackiej części Euroregionu „Tatry”. Mapa zawiera fotografie i opis w języku polskim, słowackim i angielskim 40 najciekawszych turystycznie miejsc.

d) Kościoły polskiego i słowackiego Spisza - Przewodnik

Beneficjent: Urząd Gminy Łapsze Niżne

Partner zagraniczny: Miasto Spiska Stara Ves

Wartość projektu: 8.571,98 EUR. Dofinansowanie z Phare: 6.308,98 EUR.

Cele projektu:

- poprawa dostępu do informacji turystycznej po obu stronach granicy,
- upowszechnienie walorów turystycznych polsko-słowackich miejscowości przygranicznych oraz przybliżenie dziedzictwa kulturowego tych regionów.

Efektom współpracy Gminy Łapsze Niżne i Miasta Spiska Stara Ves jest interesujący przewodnik pt. *Kości3ły polskiego i słowackiego Spisza* prezentujący nie tylko najcenniejsze kościoły na terenie polskiego i słowackiego Spisza ale również dzieje, mieszkańców i istotne informacje z zakresu turystyki. Ładna szata graficzna przewodnika i fakt, że jego treść opublikowano w języku polskim, słowackim, niemieckim i angielskim to dodatkowe atuty tej publikacji wydanej w ilości 2000 egzemplarzy. Ponadto w ramach projektu zorganizowano konferencję promującą przewodnik oraz zwiedzanie zabytków pogranicza polsko-słowackiego.

e) Festyn „Święto młodości” - wymiana doświadczeń pomiędzy Gimnazjum nr 1 w Zakopanem i ZŠ Jarna w Popradzie.

Beneficjent: Gimnazjum nr 1 w Zakopanem

Partner zagraniczny: ZŠ Jarna w Popradzie

Wartość projektu: 6.240,80 EUR. Dofinansowanie z Phare: 4.678,73 EUR.

Cele projektu:

- integracja nauczycieli, uczniów i rodziców we wspólnym działaniu i wzajemne ubogacanie się przez wykorzystanie pomysłów i doświadczeń partnerskiej szkoły, konkursy i imprezy,
- poznawanie zwyczajów i tradycji kraju sąsiedniego.

Kontakty szkół pogranicza polsko-słowackiego zainicjowane podczas projektu dofinansowanego w ramach edycji Phare CBC 2001 pt. „Partnerska wymiana szkół – konkurs wiedzy o regionie”, zrealizowanego przez Urząd Miasta Zakopane, zaowocowały wspólnym przedsięwzięciem Gimnazjum nr 1 w Zakopanem i ZŠ Jarna w Popradzie, w trakcie którego nawiązano ścisłe kontakty i bilateralną współpracę. Podczas dwóch wizyt 50-cio osobowych delegacji szkół (złożonych z uczniów, nauczycieli i rodziców): polskiej w Popradzie w dniach 18-20.02.2005 i słowackiej w Zakopanem w dniach 20-22.05.2005 r. młodzież miała okazję do zdobycia nowych umiejętności podczas przeprowadzonych zawodów konkursów, spotkań i wspólnych zabaw. Podczas pobytu w Popradzie polscy uczniowie uczestniczyli w:

- zawodach sportowych: slalom gigant, meczach piłki siatkowej, piłki koszykowej, uni-hokeja,
- konkursach: matematyczno-przyrodniczym, budowania konstrukcji z klocków lego, plastycznym pt. „Nasze góry”
- różnorodnych zabawach i atrakcjach kulturalnych m.in. w nauce piosenki polskiej i słowackiej, prezentacji przedstawienia „Czerwony kapturek” (przez młodzież polską w języku słowackim, a uczniów słowackich w języku polskim), nauce tańca nowoczesnego.

Ponadto wystąpiły zespoły regionalne z Popradu i grupa regionalna z Polski a rodzice przygotowali charakterystyczne dla danego kraju potrawy regionalne.

Natomiast podczas trzydniowego pobytu szkolnej delegacji z ZS Jarna w Zakopanem zorganizowano polsko-słowacki festyn „Święto młodości” w ramach którego odbyły się m.in. zawody strzeleckie, na ścianie wspinaczkowej, mecze piłki siatkowej, nożnej, koszykowej, konkursy: matematyczno-przyrodniczy, malarstwa na szkle oraz nauce piosenki polskiej i słowackiej. Ponadto odbyły się pokazy m.in. karate, tańca, zespołu regionalnego i Bractwa Rycerskiego. Młodzież słowacka zwiedziła również Zakopane.

9. Efekty

Ze Wspólnego Funduszu Małych Projektów, w ramach piątej edycji Programu Współpracy Przygranicznej Phare na terenie Euroregionu „Tatry”, wsparcie otrzymało piętnaście projektów o bardzo różnym charakterze. W ich realizację zaangażowanych było bezpośrednio ogółem ponad 100 organizacji, w tym ponad 30 słowackich. W ramach projektów opublikowano łącznie 24.450 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw między innymi: 4 tomy materiałów pokonferencyjnych dotyczące zagadnień z zakresu historii, kultury i przyrody, literatury i języka prezentowanych podczas międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Góry i góralszczyzna w dziejach i kulturze pogranicza polsko-słowackiego”, foldery pt. „Razem w Europie” i „Impresje folklorystyczne prezentacja kultury mniejszości etnicznych pogranicza polsko-słowackiego”, film edukacyjny z zakresu ochrony środowiska, płyta CD pt. „Na polanie” z nagraniami muzycznymi, publikacje pt. „Kamienica-Svit –poznamy się”, „Album fotograficzny

Nowy Targ-Kieżmark Wczoraj i dziś” , mapę atrakcji turystycznych Euroregionu „Tatry”, przewodnik pt., „ Kościoły polskiego i słowackiego Spisza”. Opublikowano również *Badania marketingowe potencjału turystycznego pogranicza polsko-słowackiego*, a także prezentację multimedialną na płytach CD z zakresu promocji Szczawnicy i Leśnicy. Realizacja projektów umożliwiła beneficjentom zakup m.in.: instrumentu muzycznego (flet piccolo), zeszytów do zapisu nutowego, antyram, strojów regionalnych, butli tlenowych, oraz utworzenie stron internetowych poświęconych wdrażaniu i rezultatom projektów .

Udział w organizowanych przez beneficjentów konferencjach, spotkaniach, warsztatach muzycznych, wystawach, festynach, wycieczkach, różnorodnych konkursach i zawodach sportowych przyczynił się do zbliżenia ludzi z różnych środowisk społecznych i zawodowych pogranicza polsko-słowackiego. Efektem realizacji projektów był rozwój i pogłębienie współpracy transgranicznej oraz nawiązanie nowych kontaktów (szczególnie podkreślane w przypadku 2 projektów). O dużym zainteresowaniu tego typu przedsięwzięciami świadczy duża liczba ich uczestników (patrz tabela nr 5). W realizacji wszystkich imprez zaangażowanych bezpośrednio było ogółem około 2.500 osób a liczba odbiorców pośrednich wyniosła około 27.830 osób.

Tabela 5: Wybrane mierzalne efekty FMP

Liczba organizacji uczestniczących w projektach	Liczba organizacji partnerów zagranicznych biorących udział w projektach	Liczba bezpośrednich uczestników projektów (osób zaproszonych, zakwalifikowanych do zawodów, uczestników festiwalu itp.)	Liczba odbiorców pośrednich (np. widzów, słuchaczy, czytelników, w przybliżeniu)	Liczba publikacji (np. map, przewodników, projektów badawczych /studiów/ koncepcji, plakatów, zaproszeń, materiałów seminaryjnych itp.)	Liczba projektów inicjujących współpracę transgraniczną
105	32	2 500	27 830	24 450	2

10. Wykorzystanie środków.

Reprezentacja Komisji Europejskiej w Warszawie przyznała beneficjentom z Euroregionu „Tatry” łącznie **126.624,12 EUR** dofinansowania ze środków funduszu Phare, z których beneficjenci wykorzystali **117.036,59 EUR**. Ponadto Euroregion dysponował dotacją na zarządzanie funduszem w wysokości **6.667,00 EUR**, którą w całości wydatkował. Oznacza to, że wykorzystanych zostało około **92,81 %** ogólnej kwoty przyznanych środków pomocowych w tej transzy (patrz tabela nr 6). Niewykorzystanie całości przyznanej kwoty Phare wynikało z faktu, że nie wszyscy beneficjenci potrafili precyzyjnie wykorzystać określone pozycje budżetowe.

Tabela 6: Wykorzystanie środków FMP

	Kwota Phare zatwierdzona (w EURO)	Kwota Phare wykorzystana (w EURO)	Kwota Phare wykorzystana (w %)	Kwota Phare niewykorzystana (w EURO)
Realizacja 15 projektów	126 624,12	117 036,59	92,34	9 587,53
Zarządzanie FMP 2003	6 667,00	6 667,00	100	0,00
Ogółem	133 291,12	123 703,59	92,81	9 587,53

11. Wkład własny beneficjentów

Beneficjenci deklarowali przeznaczyć na realizację projektów kwotę 42.409,90 EUR ze środków własnych. Ostatecznie wydatkowali 39.183,59 EUR czyli ponad 92% planowanych środków (patrz tabela nr 7).

Tabela 7: Wkład własny beneficjentów

Wkład deklarowany w fiszce (w EURO)	Wkład faktycznie poniesiony (w EURO)	Wkład własny faktycznie poniesiony (w %)
42 409,90	39 183,59	92,39%

12. Monitoring

Euroregion „Tatry” czuwał nad prawidłowym wdrażaniem wszystkich projektów przez cały okres ich realizacji. Działania podejmowane w tym zakresie miały zróżnicowany charakter - pracownicy Euroregionu uczestniczyli między innymi w przedsięwzięciach organizowanych przez beneficjentów w ramach projektów. W ten sposób monitorowano 8 projektów, a więc około 53% wszystkich projektów realizowanych w Euroregionie „Tatry” z tej transzy Funduszu Phare. Ponadto, na każde życzenie Euroregionu beneficjenci, relacjonowali ustnie bądź pisemnie przebieg wdrażania projektów. W trakcie monitoringu nie stwierdzono uchybień.

13. Promocja UE

Realizacja projektów dofinansowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej w znakomity sposób przyczyniła się do jej promocji. Wszyscy beneficjenci otrzymali na szkoleniu instrukcje dotyczące obowiązku podkreślania faktu, że realizowany przez nich projekt jest dofinansowany ze środków unijnych. Stosowne adnotacje widniały na wszystkich publikacjach, zaproszeniach oraz plakatach wykonanych w ramach tych projektów. Na zakupionym sprzęcie zamieszczono odpowiednie naklejki informujące o źródle

jego finansowania. Ponadto w scenografii wydarzeń beneficjenci eksponowali logo i flagę Unii Europejskiej. Strony internetowe, które powstały w trakcie realizacji projektów oraz artykuły prasowe na ich temat zawierały informacje o wsparciu finansowym Unii Europejskiej.

14. Wnioski

Należy podkreślić, że w ramach tej, ostatniej już, edycji Funduszu Phare siedmiu beneficjentów (tj. blisko połowa) po raz pierwszy realizowało projekty przy wsparciu finansowym z Phare CBC. Z perspektywy wszystkich zrealizowanych (w ramach Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja) w Euroregionie „Tatry” projektów stwierdzamy, że wsparcie finansowe tego typu przedsięwzięć zdynamizowało polsko-słowacką współpracę transgraniczną, pozwalając na realizację wielu bardzo ciekawych inicjatyw lokalnych, co znacznie przyczyniło się do integracji społeczności pogranicza polsko-słowackiego zgodnie z ideą Unii Europejskiej.

Załączniki:

I. Raport finansowy: spis projektów, ich beneficjentów z podziałem zgodnie z wzorem.

Załącznik 1: Raport finansowy — projekty zrealizowane w Euroregionie „Tatry” dofinansowane z FMP Phare CBC 2003

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Kwota Phare		Udział własny	Łączny budżet projektu	% Dofinansowania
			Zatwierdzona	Wykorzystana			
1.	<i>Muzyczne spotkania z kulturą włoską</i>	Wiejski Ośrodek Kultury w Ochotnicy Dolnej	5 499,00	5 474,14	1 824,72	7 298,86	75
2.	<i>Tam gdzie zaczyna się woda – działania praktyczne na rzecz ochrony wód w polskiej i słowackiej części Euroregionu Tatry</i>	Tatrzański Klub Płetwonurkowy WANTA w Bukowinie Tatrzańskiej	17 535,75	17 482,90	5 827,63	23 310,53	75
3.	<i>Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Góry i góralszczyzna w dziejach i kulturze pogranicza polsko-słowackiego (Podhale, Spisz, Orawa, Gorce, Pieniny)</i>	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	16 401,00	15 185,95	5 061,98	20 247,93	75
4.	<i>Kamienica – Svit – rozpoczęcie współpracy – wzajemne poznanie</i>	Urząd Gminy Kamienica Wielka	6 024,20	4 992,66	1 673,11	6 665,77	74,90
5.	<i>Kościół polskiego i słowackiego Spisza - przewodnik</i>	Urząd Gminy Łapsze Niżne	7 433,60	6 308,98	2 263,00	8 571,98	73,60
6.	<i>Album fotograficzny Nowy Targ-Kieżmark wczoraj i dziś</i>	Urząd Miasta Nowy Targ	9 054,00	8 738,68	2 912,89	11 651,57	75
7.	<i>Euroregion „Tatry”. Mapa atrakcji turystycznych</i>	Urząd Miasta Nowy Targ	7 712,25	7 113,56	2 371,19	9 484,75	75
8.	<i>Badania marketingowe potencjału turystycznego pogranicza polsko-słowackiego</i>	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu	9 577,50	9 036,43	3 012,14	12 048,57	75
9.	<i>„Razem w Europie” – festyn historyczno-regionalny</i>	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu	12 817,20	10 821,40	3 607,13	14 428,53	75

10.	<i>Promocja pogranicza polsko-słowackiego szansą dla gmin przygranicznych na turystycznym rynku europejskim</i>	Urząd Miasta Szczawnica	5 539,50	5 463,58	1 821,20	7 284,78	75
11.	<i>Impresje folklorystyczne – prezentacja kultury mniejszości etnicznych pogranicza polsko-słowackiego</i>	Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotek w Uściu Gorlickim	7 109,25	6 921,14	2 307,05	9 228,19	75
12.	<i>Ocalić od zapomnienia – historia, kulturazsztuka i rzemiosło Orawy</i>	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Lipnicy Wielkiej	8 227,21	7 010,85	2 336,95	9 347,80	75
13.	<i>Liga biegów narciarskich Euroregion „Tatry” 2005</i>	Urząd Gminy Czarny Dunajec	6 663,75	6 439,69	2 146,56	8 586,25	75
14.	<i>Jesień Popradzka</i>	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Muszynie	2 194,35	1 367,90	455,97	1 823,87	75
15.	<i>Festyn „Święto młodości” – wymiana doswiadczeń pomiędzy Gimnazjum nr 1 w Zakopanem i ZS Jarna w Popradzie</i>	Gimnazjum nr 1 w Zakopanem	4 835,56	4 678,73	1 562,07	6 240,80	74,97
Łącznie			126 624,12	117 036,59	39 183,59	156 220,18	